

ŐSZI BÚZA FAJTABEMUTATÓ

2020. június 10.

**Szarvas, NÉBIH MGEI
Fajtakísérleti Állomás**

nébih

A Gabonatermesztők Országos Szövetsége és a Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és TermékTanács által koordinált posztregisztrációs kísérletek alapvető célja, hogy a termelők számára hasznosítható, objektív információt adjon, segítve ezzel a termelői fajtaválasztást. A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara a kísérletben szereplő fajtasorra ajánlati fajtalistaként tekint, hangsúlyozva, hogy a kísérletben részt vevőkön kívül számos kiváló fajta áll a termelők rendelkezésére.

A kísérletek évente átlagosan 10 helyszínen kerülnek elvetésre, alapvetően a NÉBIH Fajtakísérleti Állomásain, amit a Széchenyi István Egyetem Mosonmagyaróvári Tangazdasági helyszíne egészít ki. A kísérleti rendszerhez tartozik a Röjtökmuzsaj Fajtakísérleti Állomáson beállított, részben mesterséges fertőzéses kísérletek is, amelyek a fajták búzát fertőző kórokozókkal szembeni fogékonyságáról- ellenállóságáról szolgáltatnak adatot.

Évente átlagosan 40-50 fajta szerepel a kísérletekben, kalászosági időtől függően két éréscsoportban. A 4 ismétlésben elvetett (2-4. ismétlésben randomizált) kísérleti parcellákból származó eredmények értékelését a NÉBIH Mezőgazdasági Genetikai Erőforrások Igazgatóság, Szántóföldi Fajtakísérleti osztály szakemberei végzik.

A fajták kiválasztásának szempontjai, amik a gazdálkodói fajtaválasztás prioritásait is követik a következők:

- Természetpotenciál: a kísérletekben szerepel az előző év eredményei alapján a 10 legnagyobb szemtermést adó fajta.
- Beltartalmi minőség: szerepel a 10 legjobb minőségi eredménnyel rendelkező fajta, az előző kísérleti év fehérje- és sikértartalom, valamint alveográfus W érték eredményeire alapozva.
- A megelőző évben újonnan állami elismerésben részesült fajták bekerülnek a kísérleti rendszerbe és 3 évig biztosan helyet kapnak.
- A vetőmag-szaporító területet figyelembe véve a 10 legnagyobb területtel rendelkező fajta szerepel a kísérletekben.
- A kísérletben 10 évnél idősebb fajta nem szerepel, kivéve, ha természetpotenciál, vetőmag szaporító terület, vagy kiváló minőségi mutatói miatt vezető szerepet játszik a kísérleti rendszerben.

Jelen kiadvány célja, hogy a szarvasi kísérleti helyszínt és az onnan származó adatokat alapul véve bemutassa azokat a fajtákat, amelyek szélesebb körben ismertek, valamint ezek mellé tegye az újabb, várhatóan terjedőben levő fajtákat is.

A 2019-2020. évi technológiai adatokból kitűnik, hogy újabb aszályos évvel nézünk szembe, amely tény várhatóan alapjaiban határozza meg az idei eredményeket. A szarvasi kísérleti terület jó víztartó képességű talajjal rendelkezik, az itt álló kalászos kísérletek az átlagosnál jobban át tudták vészelni a kedvezőtlen időszakot.

Az egyes fajták mellett feltüntetjük az állami elismerés évét, valamint a fajta képviselőjét, nemesítő intézetét.

**A GOSZ-VSZT-NAK államilag elismert őszi búza fajtakísérlet technológiai adatai
(Szarvas, 2019-2020)**

Elővetemény: Napraforgó
Vetés ideje: 2019.10.17.
Talaj típusa: Réti szolonyec
Humusz tartalom: 2,34 - 2,44 %
AK: 13
K_A: 46-47
pH: 6,86-6,97

Műtrágya felhasználás:

Időpontja	N		P		K	
	ősz	tavaszi	ősz	tavaszi	ősz	tavaszi
	hatóanyag, kg/ha					
2019.10.16.	40,5					
2020.03.03.		81				

Növényvédelmi munkák:

Megnevezés	Időpontja	Dózis (kg/ha)
Granstar Super 50 SX	2020.03.19	60 gr/ha
Trend	2020.03.19.	0,1%
Pyrix 48 EC	2020.04.09.	1,5 l/ha
Mystic Pro 500	2020.04.22.	1 l/ha
Prosaro	2020.05.20.	1 l/ha

Időjárási adatok:

Hónap	2019			2020					
	10	11	12	1	2	3	4	5	6
Havi középhőmérséklet (C°)	13,2	9,6	3,9	-0,7	5,6	7,3	12,3	14,7	
Havi csapadék (mm)	18,5	53,5	41,8	8,1	54,6	50	12	43,4	

Korai éréscsoport

GK Bagó (2016, Gabonakutató Nonprofit Közhasznú Kft.): e kísérlet sorozatban második éve szereplő, a Gabonakutató egyik legújabb, ígéretes, szálkás kalászú fajtája. Egy év adata alapján a korai éréscsoportban átlag felett termést adott, malmi I-es minőséggel.

GK Bakony (2015, Gabonakutató Nonprofit Közhasznú Kft.): a Gabonakutató legújabb, prémium búza fajtája. A prémium kategóriában, 3 év átlagában a legnagyobb termést adta, sikértartalma 33.1%. A fajta szálkás kalászú, korai éréscsoportba tartozik. Sikértartalma mellett az exenzográfus mutatói kimagaslóak.

GK Pilis (2013, Gabonakutató Nonprofit Közhasznú Kft.): tar kalászú fajta. Minőségi mutatói a malmi és a prémium kategória határára sorolják. Kedvező években és optimális termőhelyen képes a prémium minőség elérésére. Terméspotenciája jobb, mint a GK Bakonyé. A NÉBIH a korai éréscsoportban prémium standardként használja.

GK Csillag és GK Békés (2005, Gabonakutató Nonprofit Közhasznú Kft.): a 2000-es évek elején elismert fajták. Közülük a GK Csillag malmi minőséget adó, tar kalászú, míg a GK Békés prémium minőséget ad és szálkás kalászú. A prémium kategória ez esetben az alveo- ill. extenzográfus mutatókra nem értendő, mivel a fajta elismerésekor ezek nem voltak szempontok. Annak ellenére, hogy ezek a fajták a fajtásor legidősebb tagjai, vetőmagszaporító területük – különösen a GK Csillagé – kiemelkedő, amiből a gazdálkodói fajtapreferenciára is következtetni lehet.

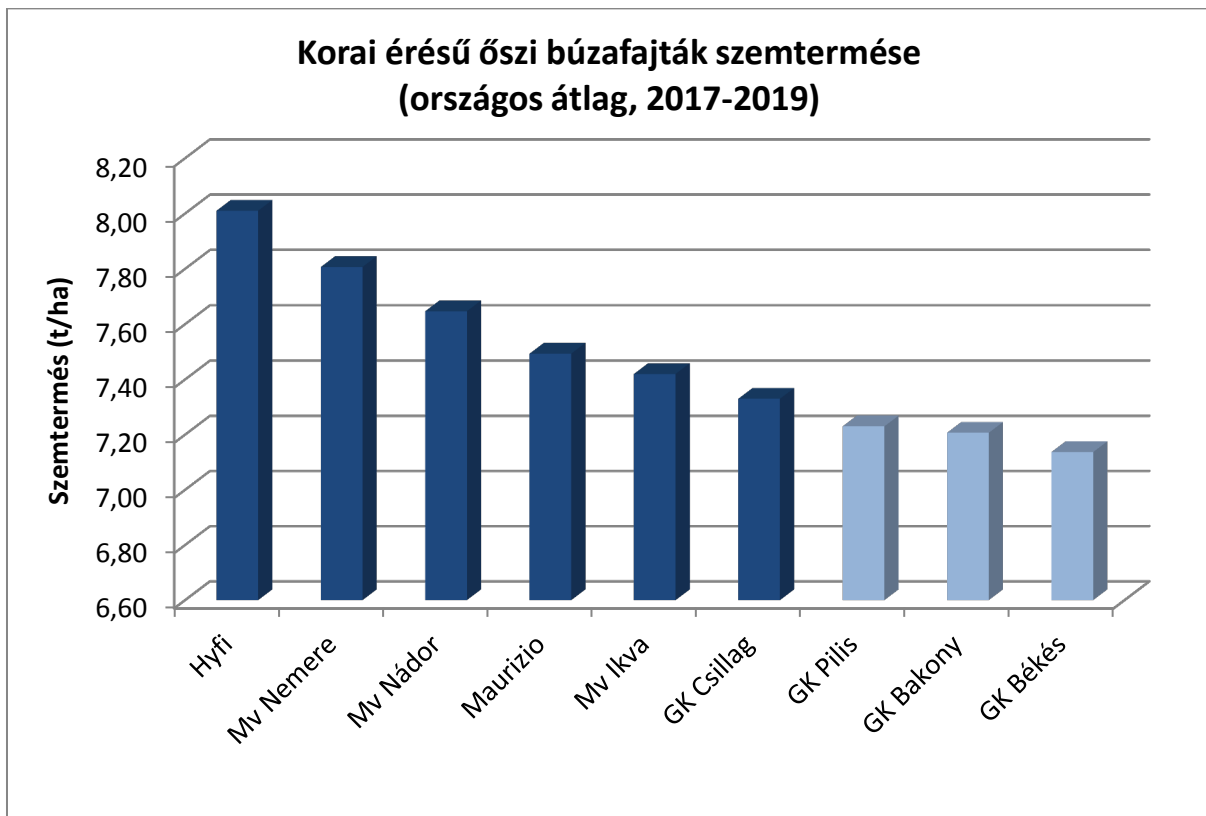
Mv Ikva (2015, Agrártudományi Kutatóközpont, Martonvásár): extrém korai, gyakorlatilag az árpával egy időben érő fajta. E nagy előnye mellett malmi II-es minőséget ad, jó, éréscsoportjában átlagos terméspotenciál jellemzi. Megemlítendő, hogy üzemi kísérletben, a fajtának megfelelő időben aratva (amire kísérletes körülmények között nincs lehetőség) kedvezőbb eredményeket érhet el.

Mv Nemere (2013, Agrártudományi Kutatóközpont, Martonvásár): szálkás kalászú, korai érésű malmi búzafajta. Az Mv Náddal megegyező terméspotenciál és minőség jellemzi. Előnye a kiegyenlítetttség, nem érzékeny sem a termőhelyre, sem az időjárási szélsőségekre (az aszályos évek egyik nyertese). Mind az Mv Nemerét és Mv Nádot a NÉBIH korai malmi standardként alkalmazza a kísérletekben.

Mv Nádor (2012, Agrártudományi Kutatóközpont, Martonvásár): a hazai búza vetőmagszaporítás vezető fajtája, amiből következtetni lehet, hogy a gazdálkodók körében is keresett, elismert, szálkás kalászú fajta. A korai éréscsoportban rendre a legnagyobb termést adó fajták között szerepel, stabil malmi minőség jellemzi.

Maurizio (2015, Karintia Kft.): korai érésű, szálkás kalászú fajta. Jellegzetessége, hogy a minőség és termésmennyiség közötti általános negatív összefüggéshez képest a kimagasló termésmennyiség mellett stabilan malmi I-es minőség elérésére képes fajta.

Hyfi (2016, Saaten-Union Hungária Kft.): a kísérletsorozatban szereplő két hibridbúza fajta egyike. Ennek megfelelően a korai éréscsoportban élen jár a terméspotenciál terén, általában malmi II minőséget ad. Szignifikánsan nem ad magasabb termést az éréscsoportja vezető terméspotenciálú fajtáinál.

Megj.: a GK Pilis, GK Bakony és GK Békés prémium minőséget adó fajták.

Fajta	2017	2018	2019	átlag
Hyfi	8,00	7,91	8,12	8,01
Mv Nemere	8,10	7,68	7,64	7,81
Mv Nádor	7,77	7,40	7,77	7,65
Maurizio	7,84	7,05	7,59	7,49
Mv Ikva	7,96	7,48	6,82	7,42
GK Csillag	7,60	7,21	7,18	7,33
GK Pilis	7,57	7,39	6,73	7,23
GK Bakony	7,34	7,05	7,23	7,21
GK Békés	7,56	6,77	7,08	7,14

Megj.: a GK Pilis, GK Bakony és GK Békés prémium minőséget adó fajták.

Középérésű csoport

GK Szilárd (2013, Gabonakutató Nonprofit Közhasznú Kft.): tar kalászu, középkorai érésű fajta, amely több évben is a 10 legnagyobb termést adó fajta között szerepelt, e mellett jó malmi minőséget ad. A fajta jellegzetessége a tömör szár, aminek a felhasználása sokrétű lehet. A NÉBIH a középkorai éréscsoportban malmi standardként használja.

Mv Ispán (2015, Agrártudományi Kutatóközpont, Martonvásár): az Agrártudományi Kutatóközpont egyik újabb és eredményes fajtája a középkorai éréscsoportban. A fajtát szálkás kalász jellemzi. Éréscsoportjában átlagos termés mellett jó malmi minőséget ad.

Mv Mente (2015, Agrártudományi Kutatóközpont, Martonvásár): a középkorai éréscsoport prémium minőséget adó, szálkás kalászu martonvásári fajtája. Az újabb minőségi követelményeket is teljesíti, terméspotenciálja meghaladja az Mv Kolo-ét. A NÉBIH a középkorai éréscsoportban prémium standardként alkalmazza.

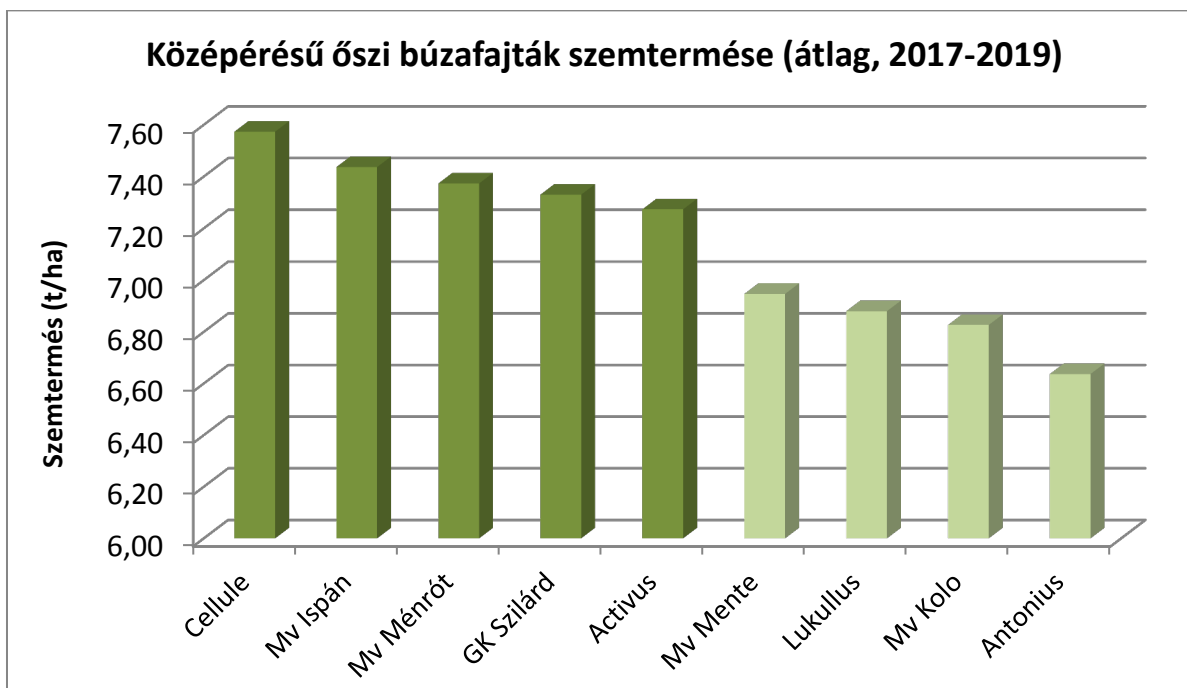
Mv Ménrót (2014, Agrártudományi Kutatóközpont, Martonvásár): a középkorai éréscsoport vezető fajtája. Elismerése óta a legnagyobb termést adó fajták között szerepel, stabil malmi minőség mellett. A NÉBIH a középkorai csoportban malmi standardként, valamint a teljes kísérletben érésidő standardként használja.

Mv Kolo (2006, Agrártudományi Kutatóközpont, Martonvásár): a középkorai éréscsoport régóta ismert martonvásári, prémium minőséget adni képes, szálkás kalászu fajtája. A fajta a 2000-es évek elején kapott állami elismerést, azóta a gazdálkodók körében keresett, amit a vetőmagszaporítási adatok is alátámasztanak.

Cellule (2013, Isterra-Seeds Kft.): szálkás kalászu középkorai érésű fajta. Éréscsoportjában kimagasló, hibrid fajtákat megelőző termés elérésére képes. Malmi II-es minőséget ad.

Activus (2015, Saatbau-Linz Hungária Kft.): középkorai érésű, szálkás kalászu fajta. Az Mv Ménróttal és GK szilárddal megegyező termésmennyiség elérésére képes, stabil malmi I-es minőséggel.

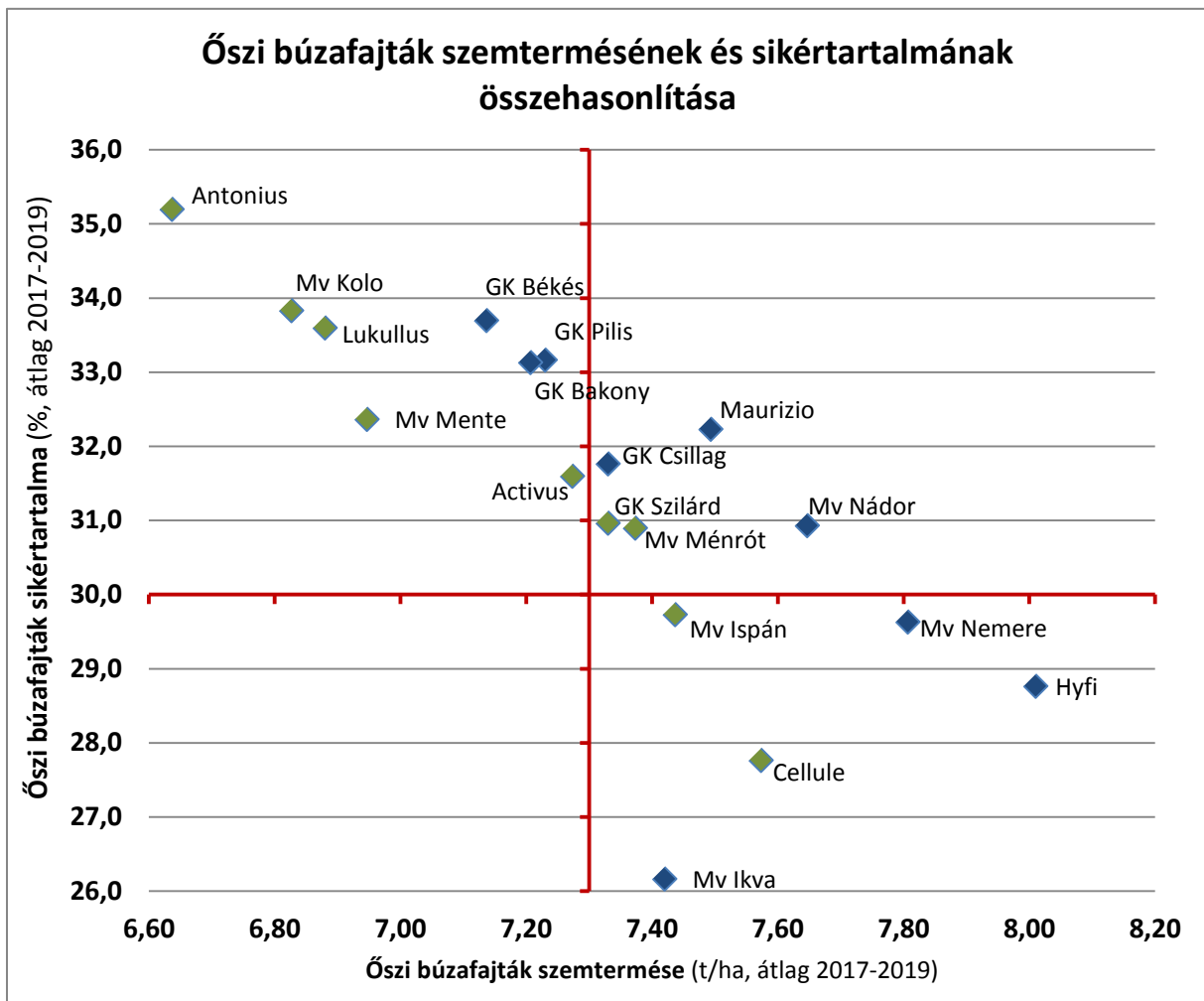
Antonius és Lukullus (2008 és 2003, Saatbau-Linz Hungária Kft.) középkorai, stabilan prémium minőség elérésére képes, szálkás kalászu fajták, elsősorban a Dunántúlon elterjedtek.

Megj.: az Mv Mente, Mv Kolo, Lukullus és Antonius prémium minőséget adó fajták.

Fajta	2017	2018	2019	átlag
Cellule	7,64	7,78	7,30	7,57
Mv Ispán	7,65	7,32	7,34	7,44
Mv Ménrót	7,62	7,34	7,16	7,37
GK Szilárd	7,57	7,60	6,82	7,33
Activus	7,65	7,04	7,13	7,27
Mv Mente	7,35	6,84	6,65	6,95
Lukullus	7,18	6,64	6,82	6,88
Mv Kolo	6,94	7,04	6,50	6,83
Antonius	6,69	6,51	6,71	6,64

Megj.: az Mv Mente, Mv Kolo, Lukullus és Antonius prémium minőséget adó fajták.

A kék színnel jelölt fajták a korai, a zölddel jelöltek a középérésű csoportba tartoznak. A diagram bal felső részében a prémium fajták, a jobb felső diagramterületben az átlagosnál magasabb termést elérő, malmi I minőséget adó fajták találhatóak, a jobb alsó területen a szintén nagy termés potenciállal rendelkező, de malmi II minőséget adó fajták találhatóak.

A malmi I – malmi II kategória közötti határ sikértartalom tekintetében a 6383:2012 Búza szabvány szerint a 30%.

Szemtermés, vagy minőség tekintetében kiemelkedő fajták és újabb fajták

Basilio (2016, Isterra-Seeds Kft.): az Isterra-Seeds Kft. újabb, szálkás kalású fajtája. Jellemzője a többi fajtától eltérő, mély, „haragos” zöld szín. Állami elismerését megelőzően a standard fajták termését 10%-al haladta meg, e kísérletsorozatban a korai csoport vezető fajtája lett. Kimagasló termése mellett stabil malmi minőséget ad.

Princessz (2017, Dr. Murányi István, fajtaképviselő: Agromag Kft.): Dr. Murányi István által nemesített, az Agromag Kft.-nél elérhető fajta. Kiemelkedő szárazságtűrő képesség, magas terméspotenciál jellemzi. E kísérletsorozatban egy év eredménye alapján csak a Basilio előzte meg. Előnye, hogy malmi I-es minőséget ad.

Babona (2009, Agromag Kft.): az Agromag Kft. jól ismert középkorai, tar kalású fajtája. Jellegzetessége, hogy a minőség és termésmennyiség közötti általános negatív összefüggéshez képest a kimagasló termésmennyiség mellett stabilan malmi I-es minőség elérésére képes fajta. „Babona, a bőven termő gabona...”

KG Vitéz (2013, DE AGTC Karcagi Kutatóintézet): a középkorai éréscsoport egyik legkésőbb érő, szálkás kalású fajtája. Jellegzetessége, hogy középkései érése mellett prémium minőséget ad, ami ritkaság.

Evina (2012 EU, Limagrain CE. SE.): a Limagrain CE. SE. által képviselt fajta. Minőségi mutatói a malmi és a prémium kategória határára sorolják. Kedvező években és optimális termőhelyen képes a prémium minőség elérésére. E kísérletsorozatban, egy év eredménye alapján a legnagyobb termésű fajták közé sorolódik, az Mv Ménrótnál, Cellule-nél később érnek.

Lindbergh (2016, Saaten-Union Hungária Kft.): a Saaten-Union Hungária Kft által képviselt, újabb nemesítésű, középkései érésű, tar kalású fajta. Érécsoportja standard fajtáinak termését átlagosan 5%-al haladta meg az elismerését megelőző kísérletekben. Stabil malmi minőséget ad.

